

Vergaderjaar 2008–2009

26 643

Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

Nr. 143

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 juli 2009

In mijn brief d.d. 12 december 2008 (26 643, nr. 135) heb ik toegezegd uw Kamer jaarlijks te zullen rapporteren over grote ICT-projecten binnen de rijkdienst. De basis voor deze rapportage is informatie van de ministeries die voor het verstrekken daarvan het rapportagemodel voor grote ICT-projecten gebruiken dat ik u met de brief van 12 december heb doen toekomen.

De vaste commissies voor BZK en EZ hebben mij bij brief d.d. 28 mei jl. een uitvoerige reactie gestuurd op mijn brief en op het rapportagemodel. De commissies verzoeken mij daarin de voor dit jaar geplande rapportage aan te vullen overeenkomstig de voorstellen van de commissie en deze later dan gepland, namelijk in september aan de Kamer aan te bieden. Aan de hand van de informatie van de ministeries is de afgelopen maanden, op basis van het bestaande rapportagemodel, een rapportage over grote ICT-projecten samengesteld. Ik hecht eraan uw Kamer thans tussentijds met deze voorlopige rapportage te informeren.

Van de verzoeken en voorstellen van de commissies heb ik met belangstelling kennisgenomen. Ik wil bezien of ik de rapportage kan aanpassen en aanvullen zoals door de commissies verzocht. De verzoeken en voorstellen van de commissies hebben betrekking op de projectadministraties van en inhoudelijke informatie over projecten die al in uitvoering zijn. Het ligt in de rede de ministeries tijd te gunnen om zorgvuldig te bezien hoe op een praktische manier aan de verzoeken en voorstellen van de commissies tegemoet kan worden gekomen. Een en ander vergt dan ook meer tijd dan door de commissies voorzien. Ik verwacht uw Kamer in november a.s. mijn reactie op de voorstellen van de commissies te kunnen aanbieden.

Specifiek met betrekking tot het verzoek van de commissies over mijn rol ten aanzien van ICT projecten bij ZBO's, hecht ik eraan nu al inhoudelijk te reageren. In het Algemeen Overleg op 2 oktober 2008 heb ik er op

gewezen dat ik geen verantwoordelijkheid kan nemen voor de ZBO's van het Rijk. In mijn brief van 26 juni 2008 (26 643, nr. 128) heb ik er op gewezen dat de maatregelen van het kabinet ten aanzien van de beheersing van grote ICT-projecten alleen betrekking hebben op ICT-projecten waarvoor ministers rechtstreeks verantwoordelijk zijn en dus niet op projecten van ZBO's. In genoemde brief van december heb ik gemeld dat de ministers, voor zover passend binnen de besturingsrelatie, met hun ZBO's, RWT's en stichtingen zullen overleggen om tot afspraken te komen over het hanteren van de systematiek die nu voor de rijksdienst is afgesproken.

Voorop staat dat het aan de betrokken ministers zelf is om te beoordelen of zij afspraken willen en kunnen maken. Ik acht dit punt geen onderdeel van mijn verantwoordelijkheid zoals ik die in eerdere brieven aan uw Kamer heb weergegeven.

Rapportage grote ICT-projecten

Aantal projecten

In mijn meest recente brief met een overzicht van de grote ICT-projecten in de rijksdienst (26 643, nr. 133) was sprake van 74 projecten. In deze rapportage is sprake van 34 in uitvoering zijnde projecten. In de bijlage wordt een overzicht gegeven.¹ Een aantal projecten is niet meer in de rapportage opgenomen omdat deze door een ZBO worden uitgevoerd (zie hierboven); andere projecten zijn afgerond en er is één nieuw project gestart. In de bijlage is dit inzichtelijk gemaakt. De projecten van het meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport van VenW zijn niet in deze rapportage opgenomen. Met het ministerie van Verkeer en Waterstaat is met betrekking tot deze rapportage afgesproken dat het overzicht zoals met deze rapportage verstrekt, door VenW zelf zal worden opgenomen in het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport. Daarmee wordt voor VenW een dubbele rapportagelijijn voorkomen.

Kosten

De kosten van de nu in de rijksdienst in uitvoering zijnde projecten werden bij de start geraamd op circa € 2 miljard. De actuele raming (per 1 januari 2009) van de kosten bedraagt circa € 2,2 miljard. Dit verschil is volgens de door de ministeries verstrekte informatie veelal gerelateerd aan wijzigingen in de oorspronkelijke scope van de projecten. In de bijlage wordt een overzicht gegeven per project. Bij de nu voorliggende opgave is door de ministeries voor zover mogelijk gebruik gemaakt van de kosten-definitie waarover ik uw Kamer bij brief d.d. 12 december 2008 (26 643, nr. 135) heb geïnformeerd.

Doorlooptijd

In de bijlage wordt per project ook een overzicht gegeven van de bij de start van een project geraamde doorlooptijd, de per 1 januari jl. geraamde doorlooptijd en het verschil daartussen in maanden.

Projectplannen en reviews

Aan de ministeries is gevraagd of er voor hun grote ICT-projecten projectplannen zijn gemaakt en reviews zijn uitgevoerd conform de criteria zoals vastgelegd bij het rapportagemodel voor grote ICT-projecten. De afspraken ten aanzien van projectplannen gelden alleen voor nieuwe projecten; de criteria voor reviews gelden sinds mijn brief van december 2008 en zijn aan de orde bij fase-overgangen binnen projecten. Sinds het van kracht

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

worden van de criteria is één nieuw groot ICT-project gestart (Leonardo bij Justitie). Bij dit project zijn alle criteria ten aanzien van projectplan en reviews gehanteerd. Van fase-overgangen is uiteraard niet bij alle in uitvoering zijnde projecten sprake. Uit de door de ministeries verstrekte informatie over de al in uitvoering zijnde projecten blijkt echter dat ook daarbij veel projectplannen en reviews voldoen aan de afgesproken criteria.

Bevindingen auditdiensten

Elke rapportage vanuit de ministeries is voorzien van een nota met bevindingen van de auditdienst. De auditdiensten hebben in opdracht van hun eigen ministers een onderzoek uitgevoerd naar de ordelijke, controleerbare en deugdelijke totstandkoming van de rapportages over grote ICT-projecten. De onderzoeken van de auditdiensten zijn een lichte vorm van controle, waarbij vooral is gekeken naar het aanwezig zijn van waarborgen voor het genereren van betrouwbare informatie bij het opstellen van de rapportages. Uit de nota's van bevindingen komt het beeld naar voren dat de ministeries gegeven het nieuwe karakter van de rapportage en de korte voorbereidingstijd een optimale inspanning hebben geleverd om de gevraagde rapportages op te leveren. Belangrijke aandachtspunten zijn de verheldering van het rapportagemodel en de meer gestructureerde en verankerde aanpak van het rapportageproces op de ministeries, inclusief voldoende waarborgen voor de volledigheid van de rapportages.

CIO-rol

In mijn brief d.d. 12 december jl. (26 643, nr. 135) is het besluit van het kabinet verwoord om in het tweede kwartaal van 2009 op alle ministeries de CIO-rol met de in deze brief genoemde taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden te beleggen. Dit besluit is begin 2009 door alle ministeries uitgevoerd. Op bijna alle ministeries is ook de benoemingsprocedure afgerond. Gezamenlijk vormen de CIO's de Interdepartementale Commissie van CIO's (ICCIO), die verantwoordelijk is voor de coördinatie van de informatievoorziening en het ICT-beleid van de rijksdienst. In deze constellatie vervult de directeur Informatiseringsbeleid Rijk¹ van BZK de rol van CIO-Rijk.

Kwaliteitsverbetering

In het kader van de kwaliteitsverbetering van de I-functie zijn zowel bestaande activiteiten voortgezet als nieuwe gestart. Een curriculum voor de CIO's is in uitvoering. Daarnaast worden een masterclass en netwerk-bijeenkomsten georganiseerd.

Gateway-organisatie

Zoals gemeld in mijn brief van 12 december 2008 zijn vanuit het programma Vernieuwing Rijksdienst middelen beschikbaar gesteld voor het opzetten van een Gateway-organisatie voor de rijksdienst. Gateway is een door de Britse overheid ontwikkelde methodiek met het karakter van een peer-review. Uitgangspunt voor de reviewmethode is dat projecten volgens een min of meer standaardfasering verlopen. Een peer-review volgens de Gateway-systematiek kan een bijdrage leveren aan een beheerste project-uitvoering.

Binnen het Directoraat-Generaal Organisatie en Bedrijfsvoering Rijk is een bureau Gateway ingericht dat per medio dit jaar operationeel is geworden. Voor het eerste operationele jaar wordt de uitvoering van 25 reviews voorzien. In dat kader wordt een pool van reviewers vanuit de rijksdienst ingericht.

¹ Directie Informatiebeleid Rijk is onderdeel van het Directoraat-Generaal Organisatie en Bedrijfsvoering Rijk.

Ten slotte

De inrichting van de CIO-functie bij de ministeries en het instellen van de

ICCIO hebben het beter mogelijk gemaakt om rijksbreed beleid te ontwikkelen en afspraken te maken over de informatievoorziening en het ICT-beleid van de rijksdienst. Daarmee kan een goed begin worden gemaakt met een betere beheersing van grote ICT-projecten en een meer efficiënte ICT-governance in de rijksdienst. Een belangrijk leerpunt vanuit het proces van de totstandkoming van de nu voorliggende rapportage is dat het proces van identificatie en registratie van grote ICT-projecten nog in ontwikkeling is. De ontwikkeling van het portfoliomanagement bij de ministeries zal derhalve – in het kader van de verdere ontwikkeling van de ICT-governance – meer aandacht krijgen. Ik zal het kabinet daartoe voorstellen doen. Ten aanzien van het rapportagemodel voor grote ICT-projecten constateer ik dat aanpassing daarvan wenselijk is. Over een aantal projecten waarover met deze brief wordt gerapporteerd wordt uw Kamer ook op andere wijze en via verschillende modellen geïnformeerd. Dit geldt bijvoorbeeld voor de projecten van de Belastingdienst en van het ministerie van Defensie. Een nieuw rapportagemodel zal mijns inziens derhalve meer consistent moeten zijn met al bestaande systematieken. Dit voorkomt dat de ministeries op verschillende wijze en met verschillende informatie-elementen over dezelfde projecten dienen te rapporteren. Ik acht het daarnaast van belang dat het rapportagemodel ook mogelijkheden geeft voor een betere sturing op de ministeries. En ten slotte blijkt, zoals ook de auditdiensten constateren, het model op een aantal punten verheldering te behoeven. Bij de ontwikkeling van een nieuw rapportagemodel staat uiteraard voorop dat de informatievoorziening aan uw Kamer vanuit de jaarlijkse rapportage op orde moet blijven.

Ik zal het kabinet na de zomer een aantal voorstellen voorleggen voor de verdere vormgeving van de ICT-governance en de informatievoorziening binnen de rijksdienst en voor de rapportage aan uw Kamer. De voorstellen van de vaste commissies voor BZK en EZ zal ik daarbij betrekken. Ik zal uw Kamer daarover in november informeren.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
G. ter Horst